

A hüvelyes növények termesztésének színvonala és gazdaságossági kérdései Magyarországon

2016

**HÜVELYESEK
NEMZETKÖZI ÉVE**

Tikász Ildikó Edit

Budapest, 2016. szeptember 29.

Tartalom

1. Száraz hüvelyesek jelentősége
2. Termelési mutatók
3. Versenytárs növények a vetésszerkezetben
4. Termelési színvonal
5. Jövedelmezőség és költségszerkezet

2016

**HÜVELYESEK
NEMZETKÖZI ÉVE**

HÜVELYESEK

Szójabab
Földimogyoró

Zöldborsó
Zöldbab

Száraz
hüvelyesek
(Pulses)

Szárazbab
Szárazborsó
Csicseriborsó
Lencse
Lóbab
Egyéb

2016

HÜVELYESEK
NEMZETKÖZI ÉVE

Forrás: www.pulsecanada.com

A biológiai sokféleség alapvető elemei

Más haszonnövényeink közé vetve hozzájárulnak a farm változatosabb növény-, állat- és rovarvilágához.

2016
HÜVELYESEK
NEMZETKÖZI ÉVE

Támogatják a fenntartható mezőgazdaságot és a talajregenerációt

Nitrogénmegkötő tulajdonságuk révén javítják a talaj termékenységét, és ezáltal a földek termőképességét.

Hatékonyabb vízfelhasználás

A hüvelyesek termesztésének vízigénye, más fehérjeforrásokkal összehasonlítva

1 kg
felesborsó
vagy lencse

50 liter

1 kg
csirke

4 325 liter

1 kg
birka

5 520 liter

1 kg
marha

13 000 liter

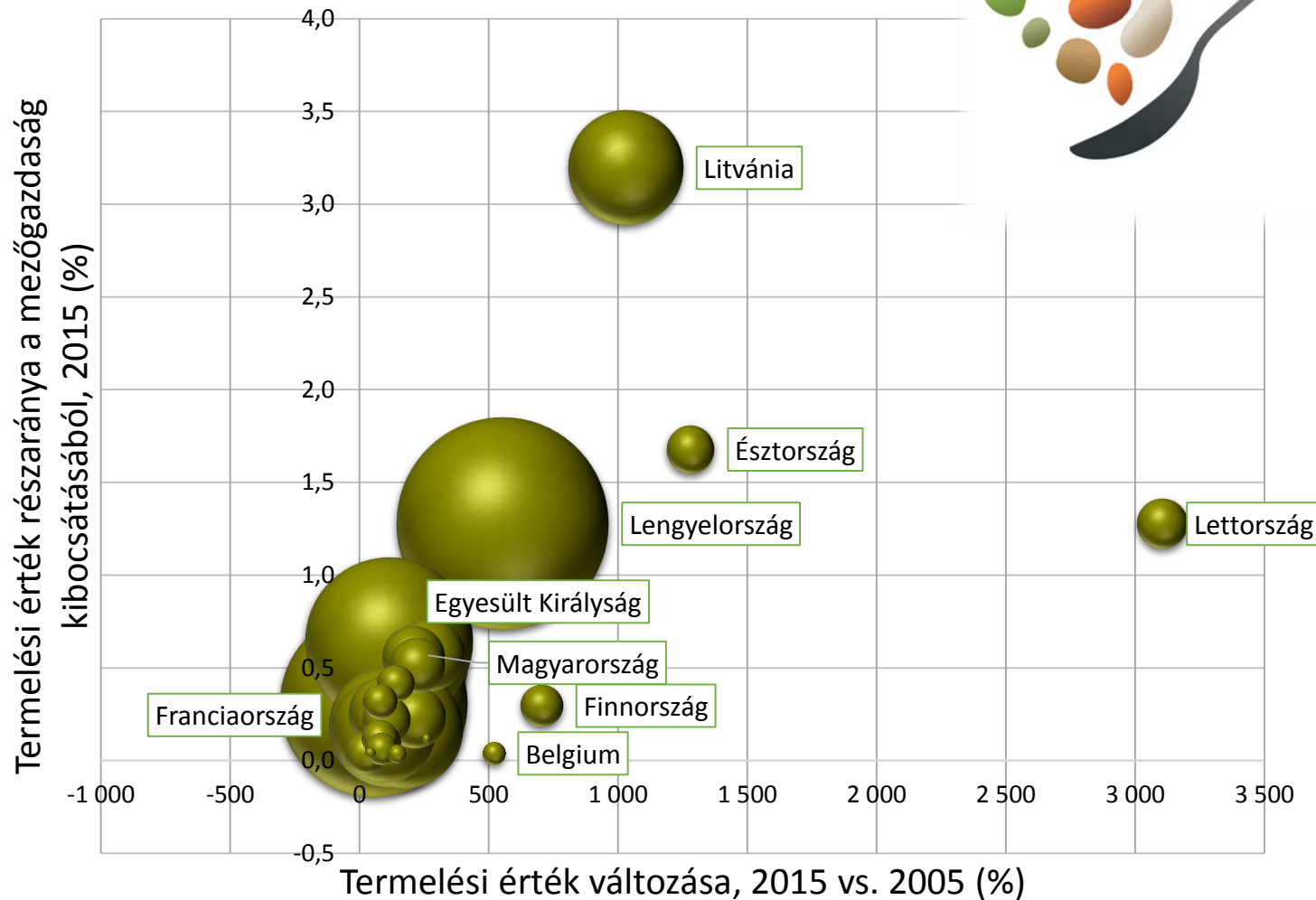
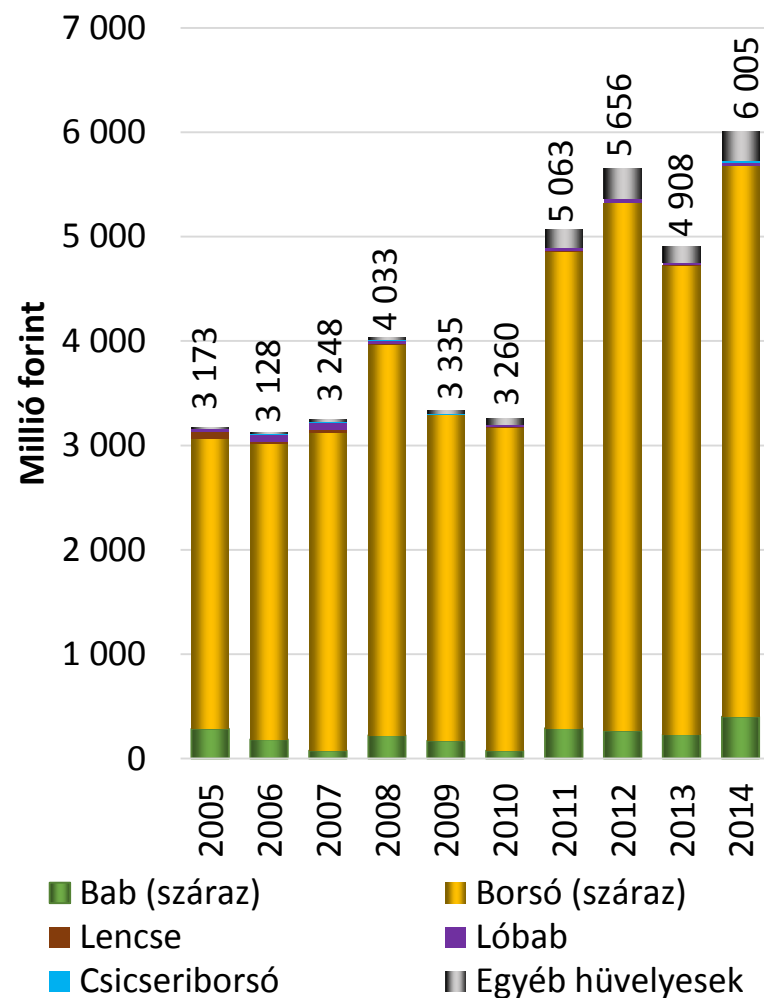

A hüvelyesek **genetikailag igen sokfélék** lehetnek, könnyen kiválaszthatjuk közülük az ellenálló fajtákat.

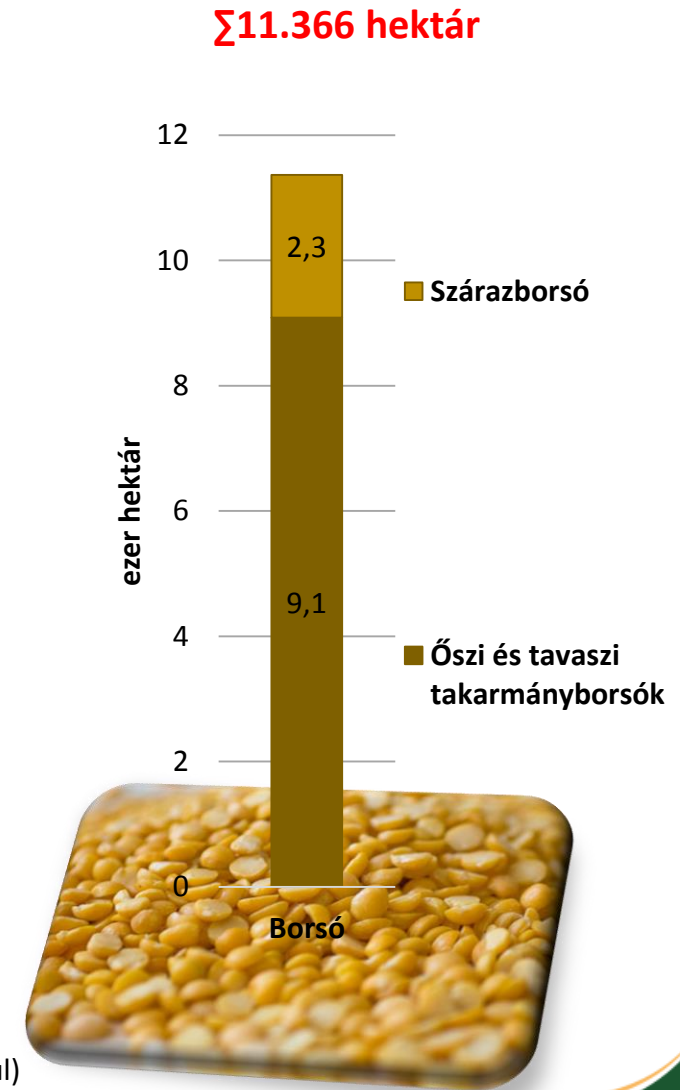
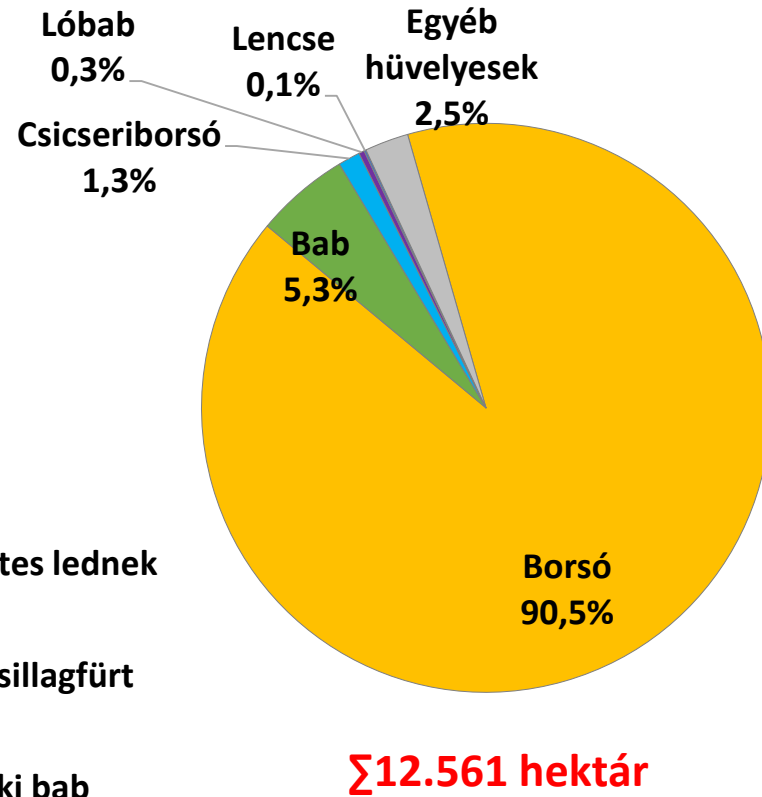
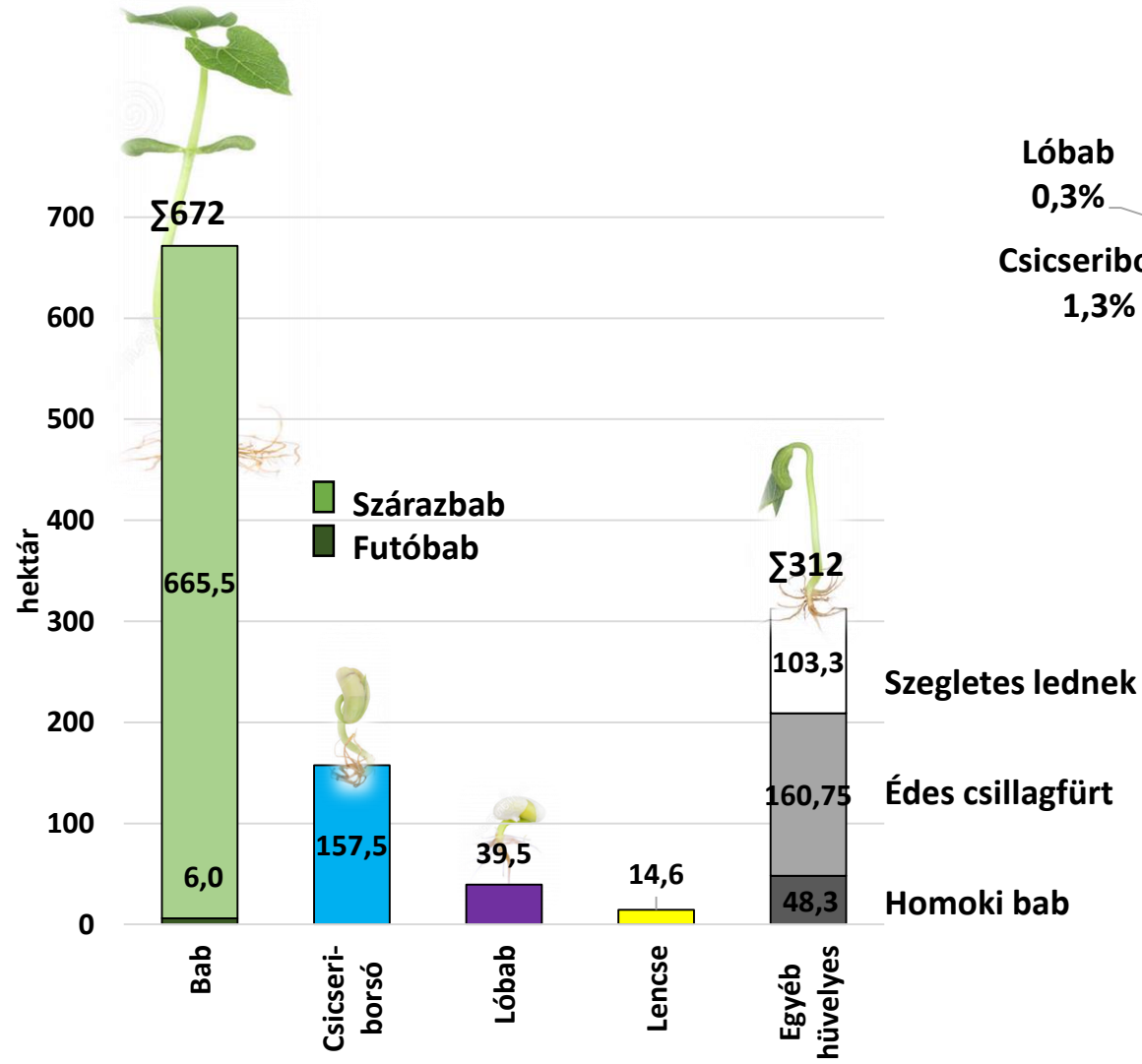
Termesztésük kisebb szénlábnyommal jár, így **mérsékelik az üvegházhatású gáz kibocsátást.**

Száraz hüvelyesek kibocsátása (termelési érték)

Forrás: KSH MSZR, Eurostat

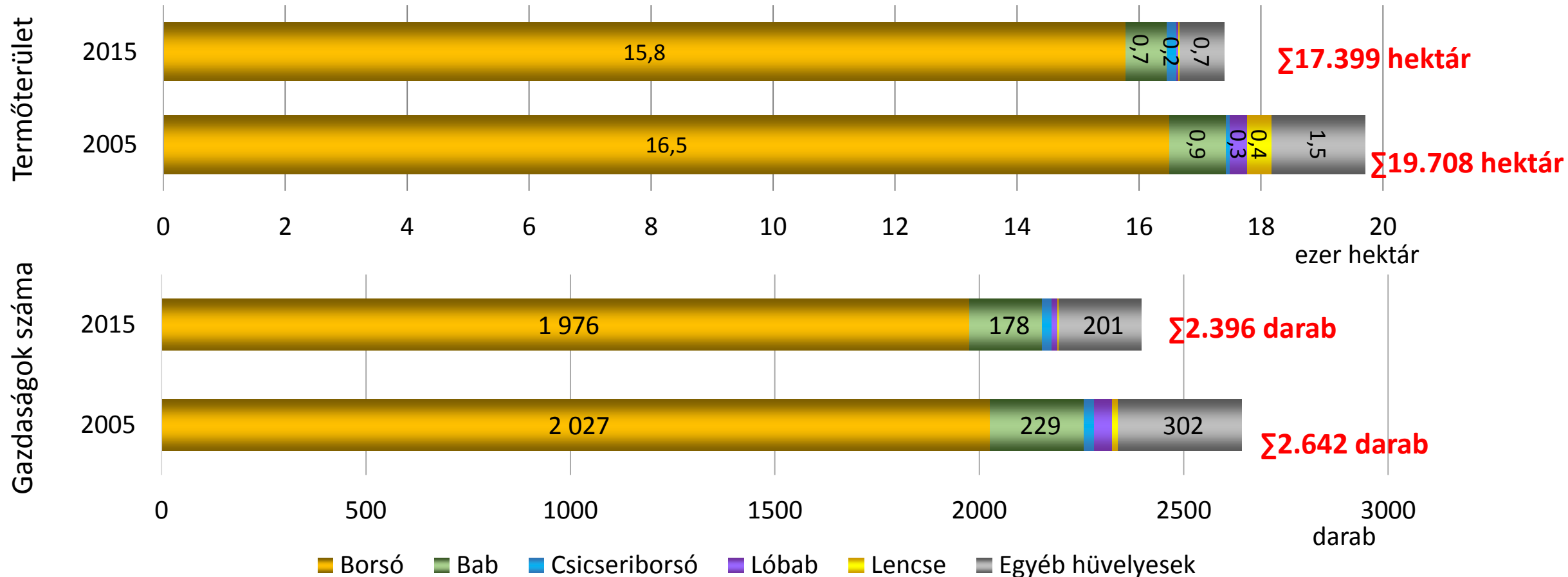
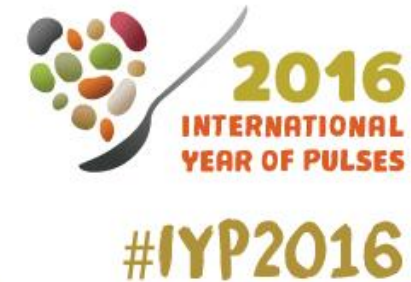
Száraz hüvelyes növények termőterülete Magyarországon*, 2015

Forrás: MVH

* A főként száraz magként hasznosított száraz hüvelyes növények termőterülete (vetőmag, zöldtakarmány és zöldtrágya célú hasznosítás nélkül)

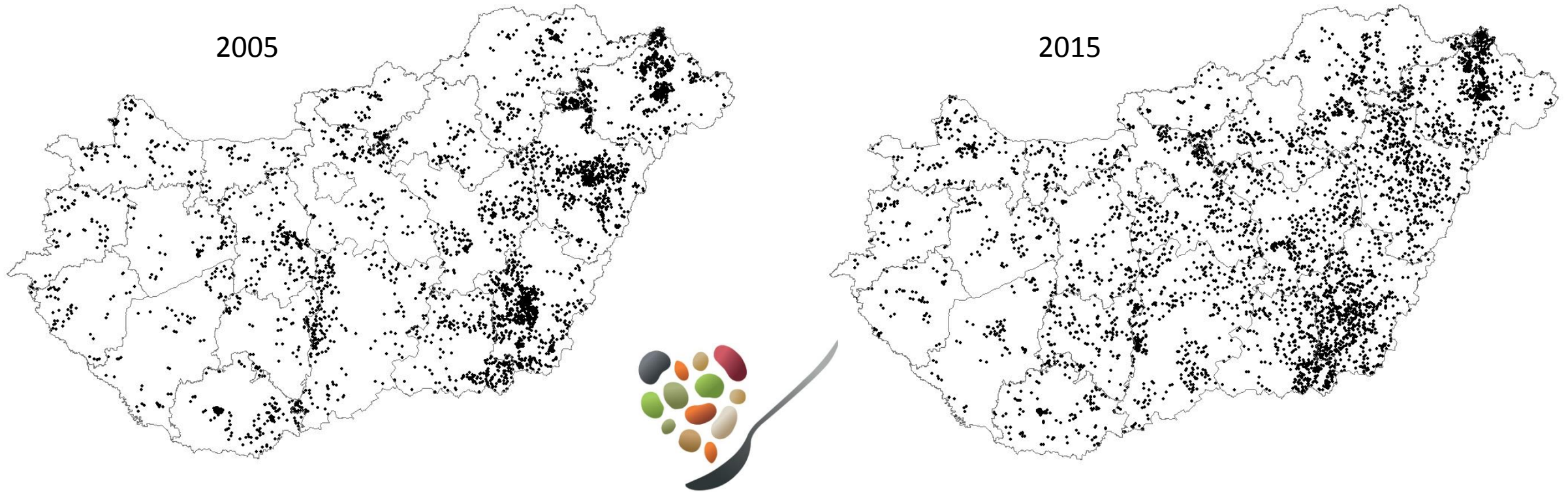
Száraz hüvelyeseket termelő gazdaságok számának és termőterületük változása*

*Vetőmagborsóval, zöldtakarmány és vetőmag céllal termesztett csillagfürttel együtt, az összehasonlíthatóság miatt

Forrás: MVH

Száraz hüvelyeseket termesztő gazdaságok földrajzi elhelyezkedése

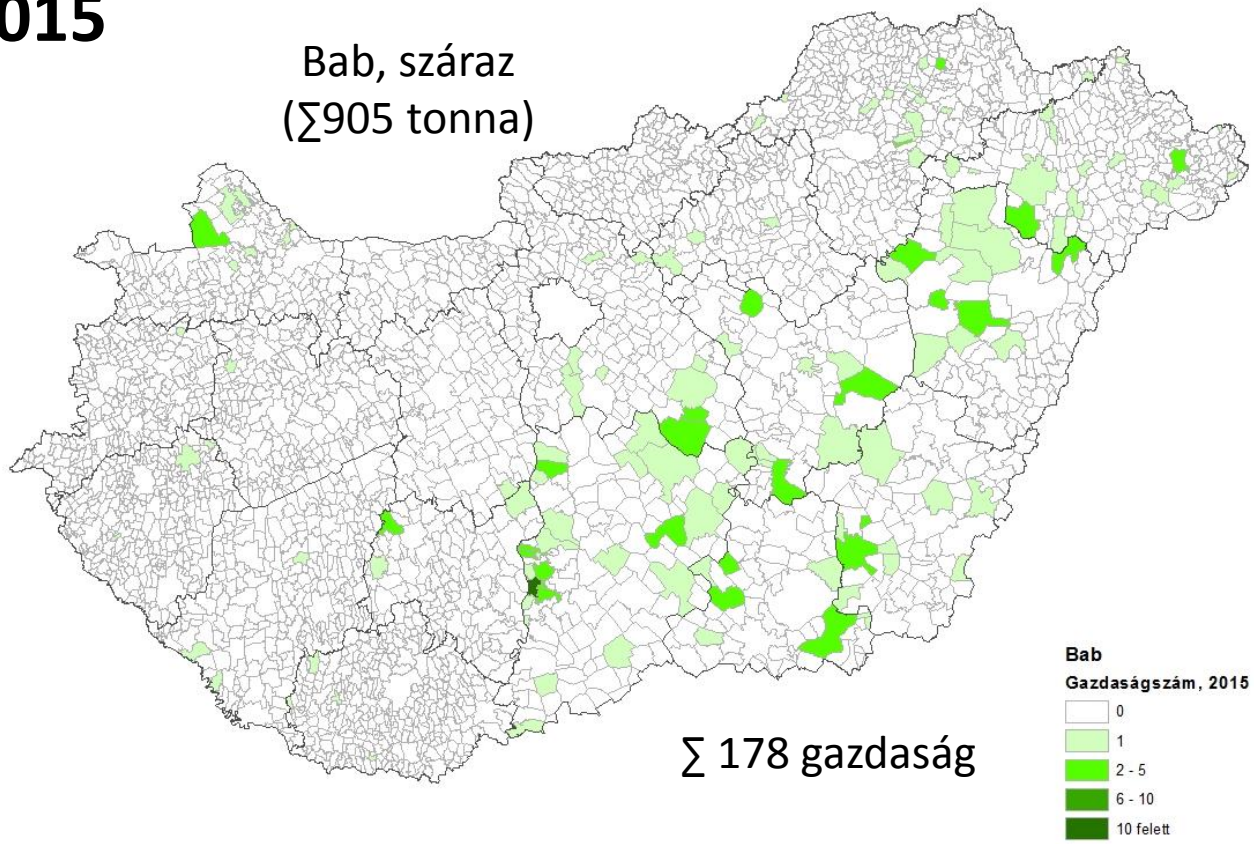
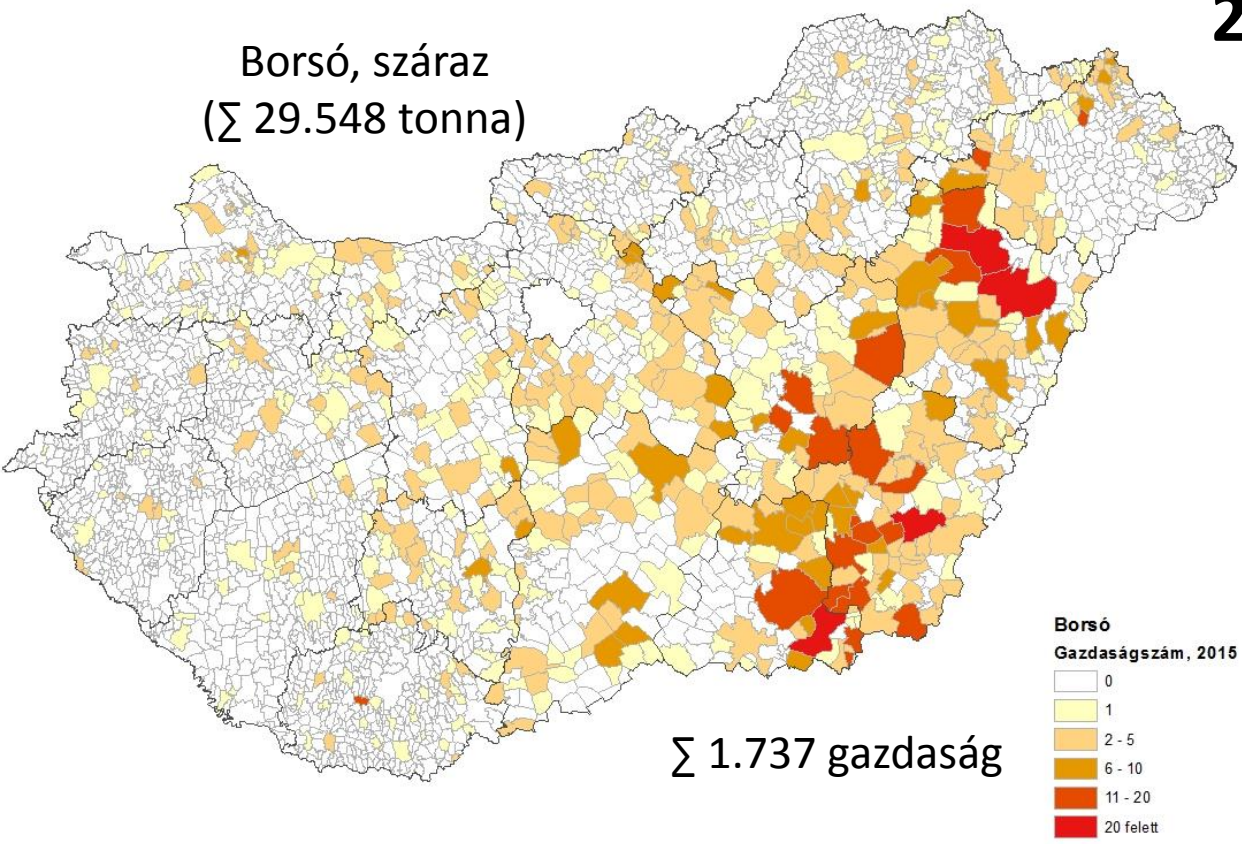
Forrás: MVH adatok alapján az AKI Horizontális Elemzési Osztályán készült ábra

2015

Borsó, száraz
(Σ 29.548 tonna)

Bab, száraz
(Σ 905 tonna)

Forrás: MVH adatok alapján az AKI Horizontális Elemzési Osztályán készült ábra

Hozamátlag 2010-2014 (tonna/hektár)

HU	FR	ES	DE	UK	EU-28
2,3	3,6	1,1	3,2	3,5	2,7

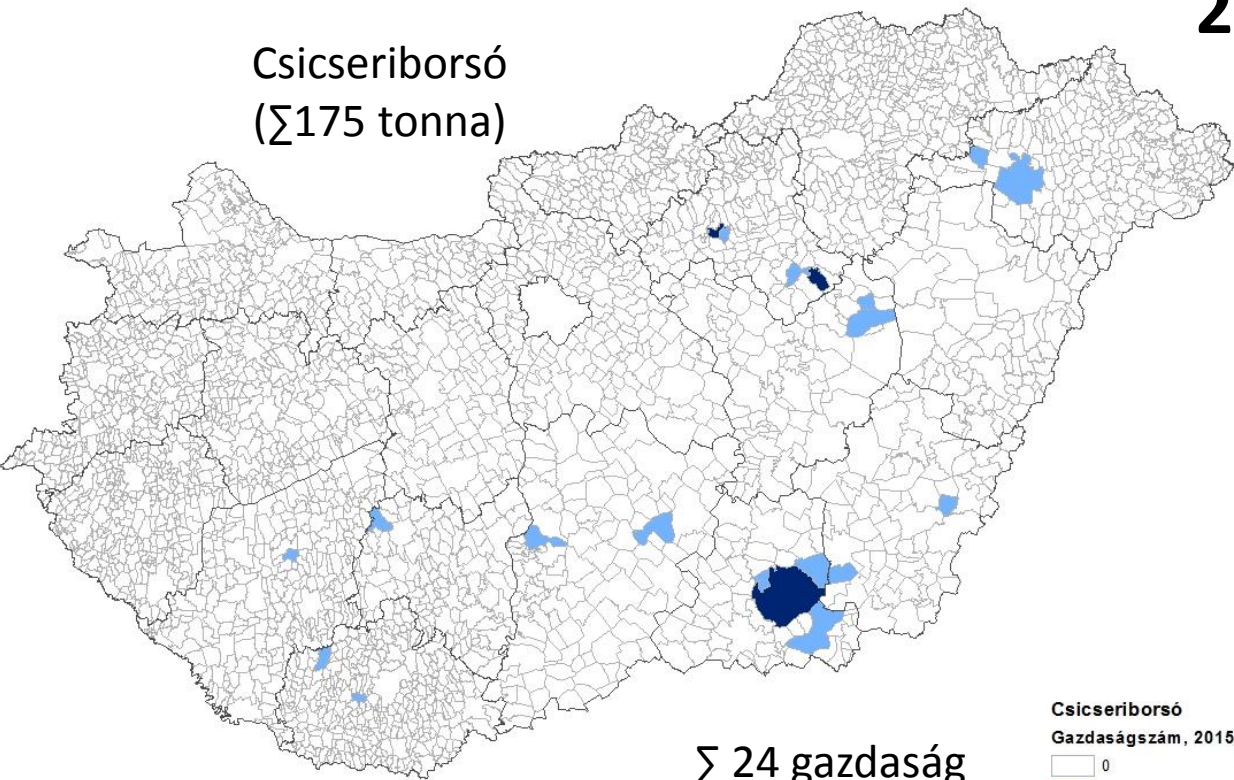
HU	PL	GR	LT	RO	EU-28
1,8	2,1	2,3	2,2	0,8	1,8

Forrás: FAOSTAT

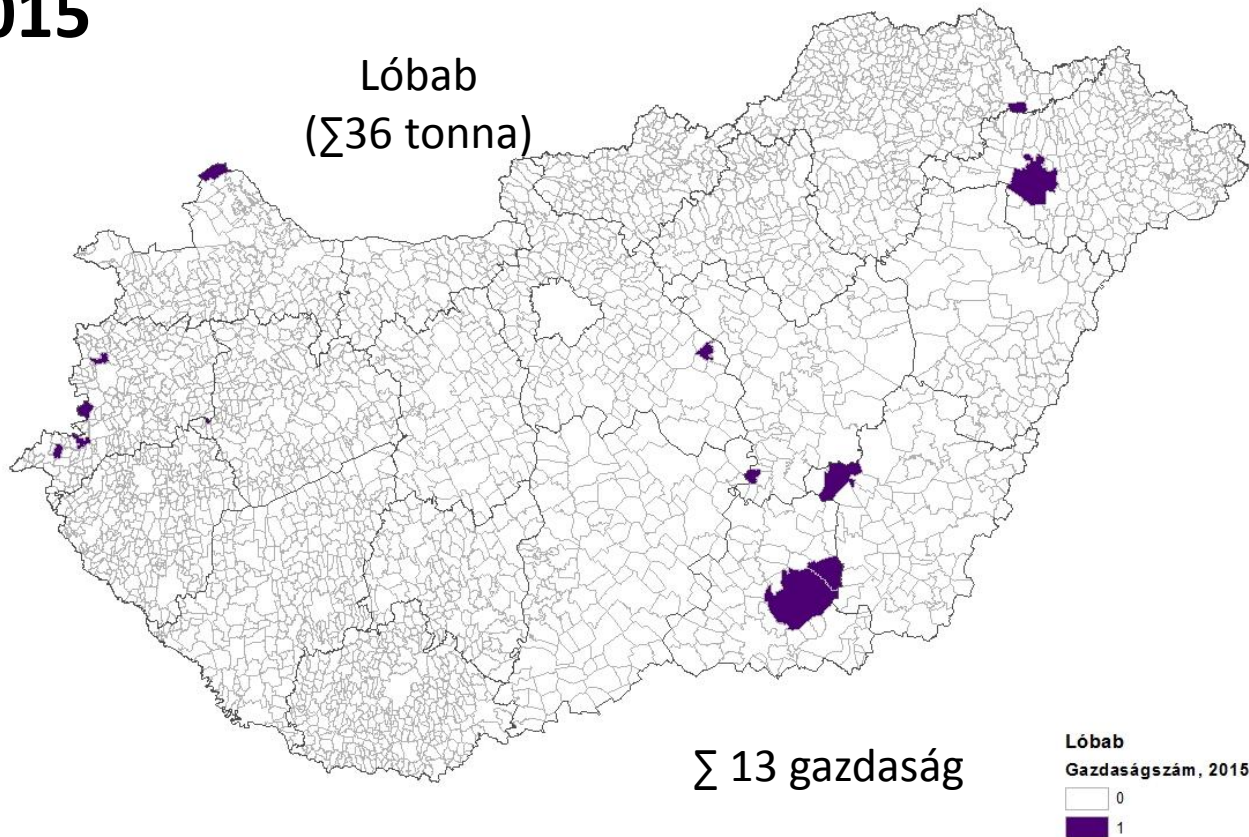

2015

Csicseriborsó
(Σ175 tonna)

Lóbab
(Σ36 tonna)

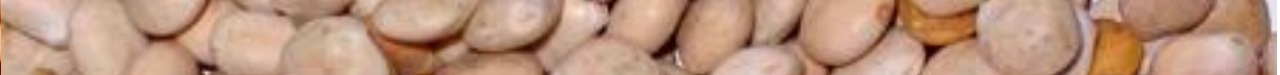
Forrás: MVH adatok alapján az AKI Horizontális Elemzési Osztályán készült ábra

Hozamátlag 2010-2014 (tonna/hektár)

HU	ES	IT	GR	BU	EU-28
1,2	0,9	1,4	1,4	1,3	1,0

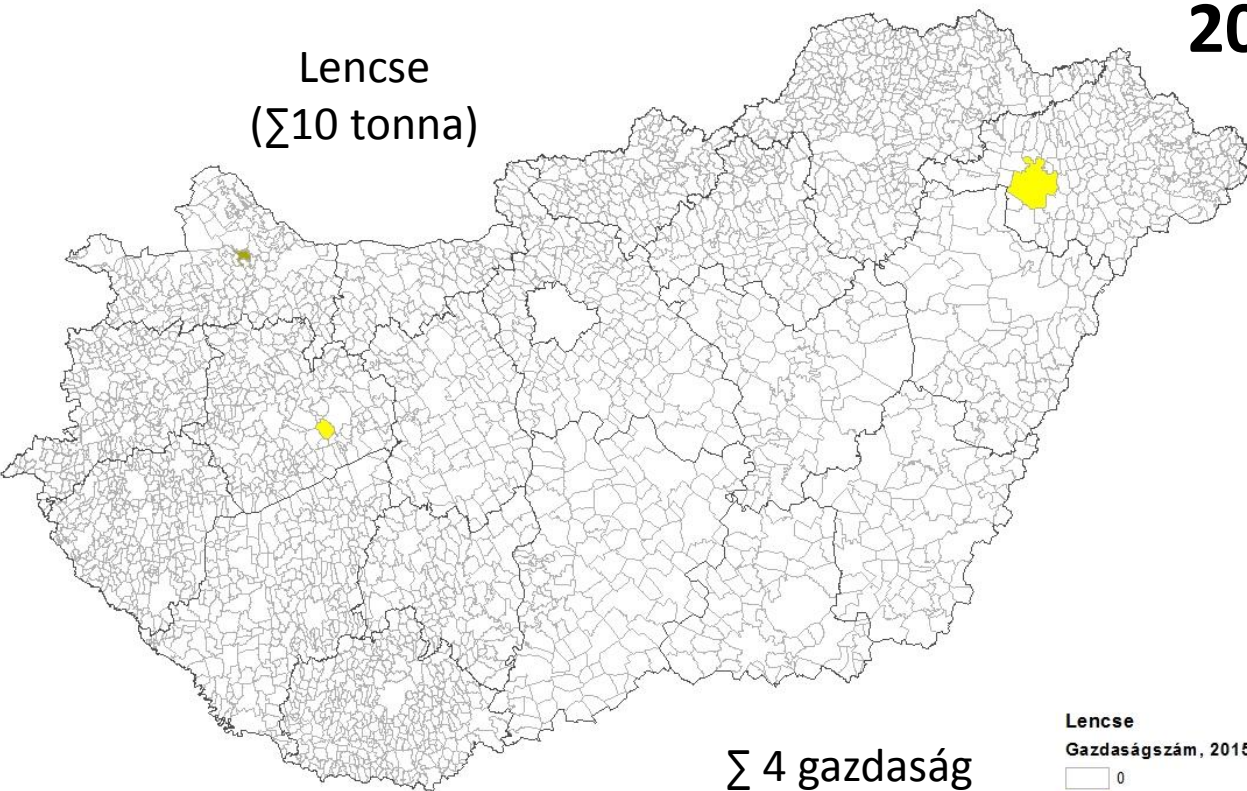
HU	UK	FR	IT	DE	EU-28
2,9	3,5	3,7	1,9	3,7	2,7

Forrás: FAOSTAT

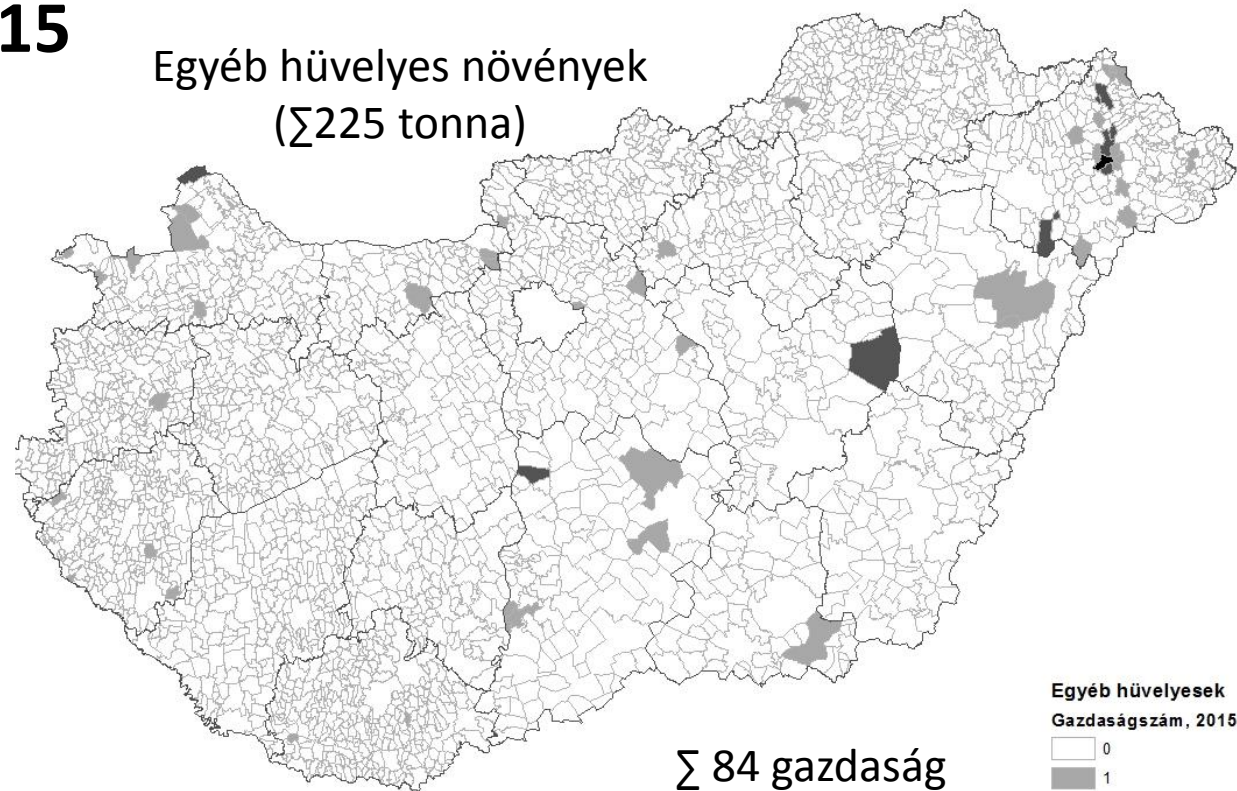

2015

Lencse
(Σ10 tonna)

Egyéb hüvelyes növények
(Σ225 tonna)

Forrás: MVH adatok alapján az AKI Horizontális Elemzési Osztályán készült ábra

Hozamátlag 2010-2014 (tonna/hektár)

HU	ES	FR	GR	IT	EU-28
1,2	0,9	1,6	1,3	0,7	1,1

Egyéb hüvelyes

HU	UK	PL	ES	LT	EU-28
1,7	3,1	2,7	1,2	1,9	2,6

Édes csillagfürt

HU	PL	DE	FR	LT	EU-28
1,5	1,6	1,6	2,3	0,9	1,6

Forrás: FAOSTAT

A száraz hüvelyesek versenytárs növényei a vetésszerkezetben*, 2015

Száraz hüvelyes	1. Növény	2. Növény	3. Növény	4. Növény	5. Növény
Mezei borsó	Kukorica (75,6%)	Búza (63,6%)	Napraforgó (54,8%)	Árpa (40,8%)	Pihentetett terület (35,6%)
Takarmányborsó	Kukorica (78,2%)	Búza (63,1%)	Napraforgó (55,3%)	Árpa (48,1%)	Lucerna (31,4%)
Szárazborsó	Kukorica (76,8%)	Búza (74,2%)	Napraforgó (57,1%)	Árpa (42,9%)	Repce (28,8%)
Lóbab	Kukorica (76,9%)	Búza (69,2%)	Napraforgó (46,2%)	Állandó legelő (kaszált) (46,2%)	Lucerna (46,2%)
Futóbab	Kukorica (44,4%)	Állandó legelő (kaszált) (44,4%)	Burgonya (44,4%)	Búza (33,3%)	Lucerna (33,3%)
Szárazbab	Kukorica (59,8%)	Búza (44,4%)	Napraforgó (42,6%)	Burgonya (31,4%)	Árpa (29,0%)
Lencse	Lucerna (100,0%)	Állandó legelő (kaszált) (100,0%)	Napraforgó (100,0%)	Szójabab (75,0%)	Takarmányborsó (75,0%)
Csicseriborsó	Búza (62,5%)	Pihentetett terület (58,3%)	Kukorica (50,0%)	Napraforgó (41,7%)	Árpa (41,7%)
Homoki bab	Kukorica (47,4%)	Búza (31,6%)	Pihentetett terület (31,6%)	Tritikále (26,3%)	Burgonya (26,3%)
Édes csillagfürt (mag)	Kukorica (78,8%)	Napraforgó (45,9%)	Pihentetett terület (45,3%)	Tritikále (40,0%)	Alma (31,8%)
Szegletes lednek	Búza (91,7%)	Árpa (58,3%)	Lucerna (58,3%)	Kukorica (50,0%)	Zab (50,0%)

Forrás: MVH

*A versenytárs növények megjelenésének gyakorisága az adott hüvelyes termesztő gazdaságoknál.

A száraz hüvelyesek versenytárs növényei a vetésszerkezetben, 2005

Száraz hüvelyes	1. Növény	2. Növény	3. Növény	4. Növény	5. Növény
Mezei borsó	Kukorica (61,9%)	Búza (52,4%)	Napraforgó (33,3%)	Zab (33,3%)	Árpa (33,3%)
Takarmányborsó	Kukorica (72,1%)	Búza (60,3%)	Árpa (48,0%)	Lucerna (41,9%)	Zab (28,5%)
Szárazborsó	Kukorica (72,3%)	Búza (65,5%)	Árpa (40,4%)	Napraforgó (35,4%)	Lucerna (27,6%)
Lóbab	Búza (64,4%)	Kukorica (64,4%)	Zab (37,8%)	Napraforgó (35,4%)	Lucerna (35,6%)
Futóbab	Kukorica (77,8%)	Napraforgó (55,6%)	Búza (44,4%)	Lucerna (38,9%)	Zab (33,3%)
Szárazbab	Kukorica (54,0%)	Búza (48,8%)	Napraforgó (44,5%)	Árpa (25,6%)	Burgonya (23,7%)
Lencse	Búza (92,9%)	Kukorica (92,9%)	Szójabab (42,9%)	Napraforgó (42,9%)	Lucerna (35,7%)
Csicseriborsó	Búza (80,0%)	Kukorica (64,0%)	Lucerna (52,0%)	Zab (44,0%)	Napraforgó (36,0%)
Homoki bab	Kukorica (50,0%)	Búza (50,0%)	Lucerna (50,0%)	Árpa (37,5%)	Rét (25,0%)
Édes csillagfürt (mag)	Kukorica (66,0%)	Tritikále (43,4%)	Alma (29,5%)	Búza (26,4%)	Napraforgó (25,3%)
Szegletes lednek	Lucerna (100,0%)	Napraforgó (83,3%)	Búza (83,3%)	Kukorica (83,3%)	Árpa (66,7%)

Forrás: MVH

*A versenytárs növények megjelenésének gyakorisága az adott hüvelyes termesztő gazdaságoknál.

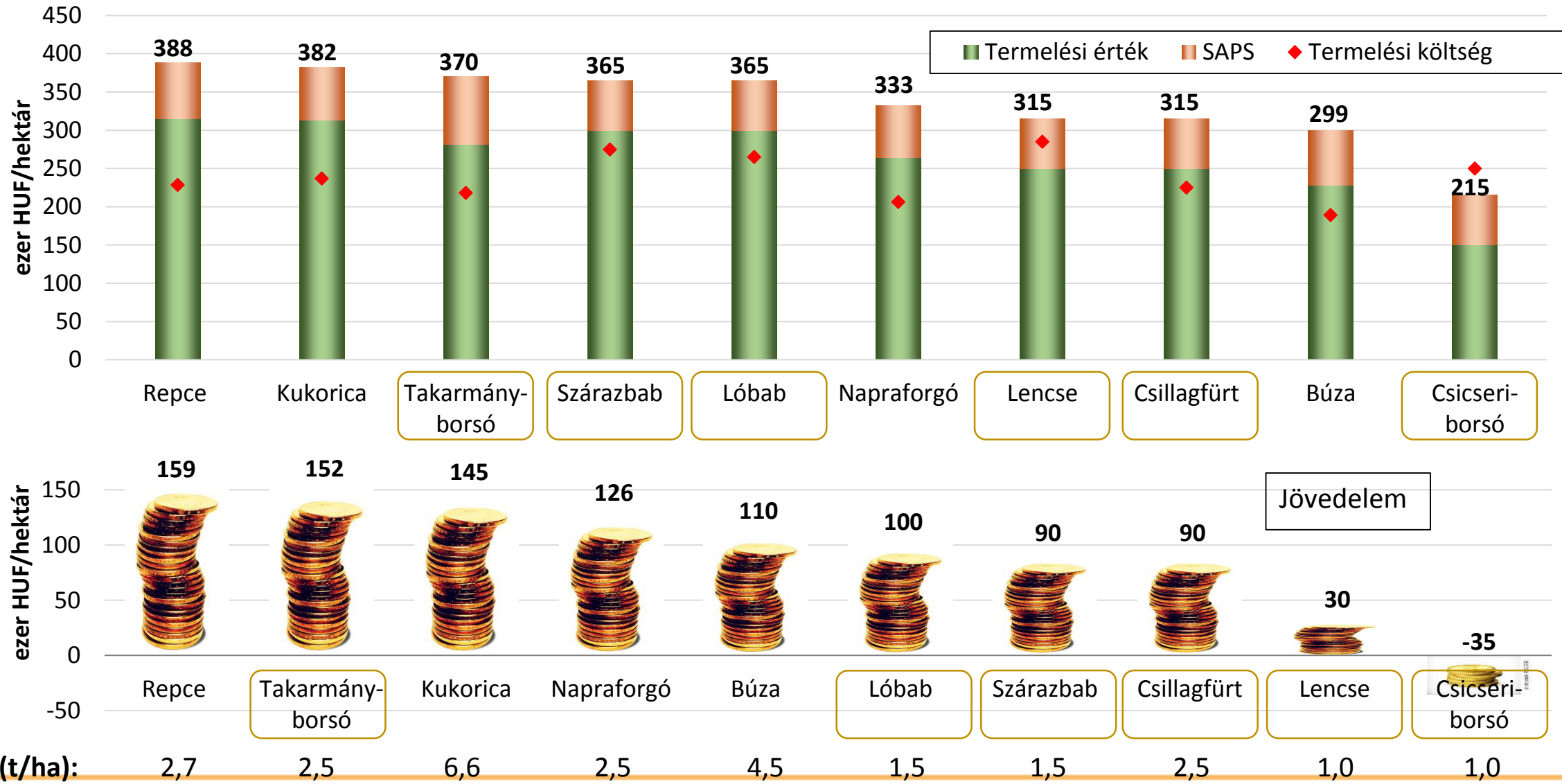
Száraz hüvelyesek termelési színvonala, 2015 (%)

Megnevezés	Üzemszám			Termőterület			Termés		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
	hozamkategória			hozamkategória			hozamkategória		
Csicseriborsó	36	28	36	25	39	36	2	33	65
Szárazbab	75	13	12	50	34	16	24	43	33
Fehérvirágú édes csillagfürt (takarmány)	72	17	11	66	22	12	12	28	60
Szárazborsó	35	55	10	26	62	12	9	60	31

Forrás: MVH

Alacsony és magas hozamkategória: EU termésátlag +/- 30%. Szárazbab: 1,815 t/ha; Borsó: 2,75 t/ha; Csicseriborsó: 1,02 t/ha; Édes csillagfürt: 1,55 t/ha (Forrás: Eurostat).

Száraz hüvelyesek vs. benchmark növények jövedelmezősége, 2010-2014 átlaga

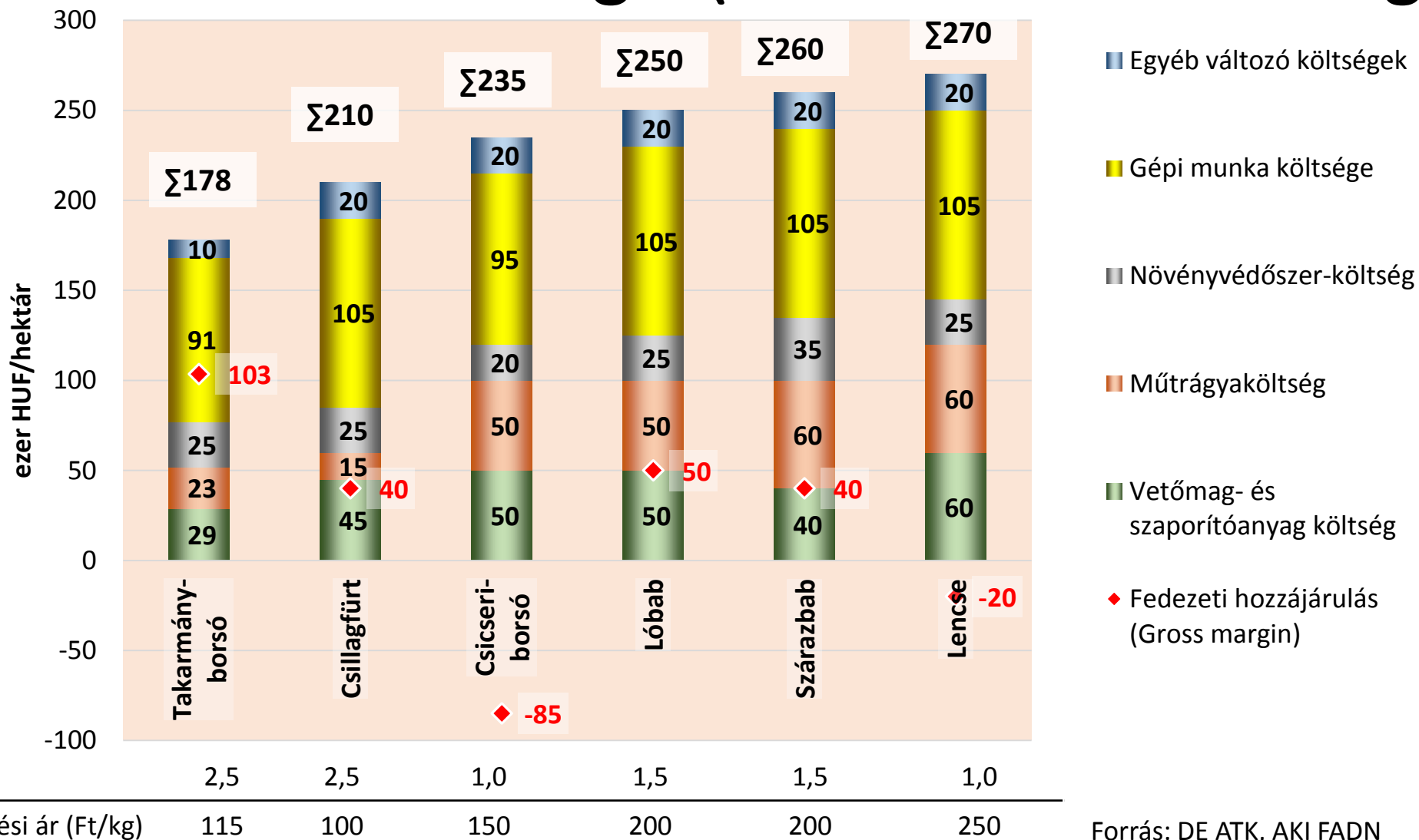
Forrás: AKI FADN, DE ATK

A száraz hüvelyes növények termelésének változó költségei (2010-2014 évek átlaga)

2016

HÜVELYESEK NEMZETKÖZI ÉVE

Forrás: DE ATK, AKI FADN

Az étkezési szárazborsó-termelés költségszerkezete, 2015

2016
HÜVELYESEK
NEMZETKÖZI ÉVE

Megnevezés	HU*	UK
<i>Ráfordítások összesen (Ft/ha)</i>	110 344	111 473
Vetőmag- és szaporítóanyag költség (Ft/ha)	37 260	42 283
Mútrágyaköltség (Ft/ha)	37 822	16 230
Növényvédőszer-költség (Ft/ha)	35 262	52 960
<i>Termelési érték I. (Ft/ha)</i>	281 561	416 423
Ráfordításon alapuló fedezeti hozzájárulás – Gross margin (Ft/ha)	171 217	304 949
Termésátlag (t/ha)	2,6	3,8
Értékesítési átlagár (Ft/t)	110 322	111 046

*előzetes adat

Forrás: AKI FADN, The Anderson Centre

HÜVELYESEK NEMZETKÖZI ÉVE

2016

Köszönöm a figyelmet!